

CEPOR - Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva
Trg J. F. Kennedyja 7.
10 000 Zagreb

OKRUGLI STOL

Izazovi razvoja poduzetništva u poljoprivredi:
rizik, neizvjesnost i poslovno odlučivanje

PODUZETNIČKO UPRAVLJANJE U MALIM I SREDNJIM POLJOPRIVREDNIM GOSPODARSTVIMA

Doc.dr.sc. Jadranka Deže,
Zavod za agroekonomiku
Poljoprivredni fakultet, Osijek

Značenje poduzetničkog upravljanja u poljoprivredi...

- ☞ Tranzicijski uvjeti gospodarskog okruženja
- ☞ Tržišno gospodarstvo
- ☞ Znanstveno-tehnološka revolucija /know-how postati i ostati konkurentan na domaćem i stranom tržištu
- ☞ Povezanost s postojećom ulogom upravitelja/menadžera i poduzetnika koji podrazumijeva znanja, vještine i sposobnosti u poslovnom odlučivanju

... malih i srednjih gospodarskih subjekata

Sektor malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj čini:

- a. obrt
- b. trgovačka društva
- c. zadruge
- d. druge pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost sukladno propisima Republike Hrvatske

MSP	broj	udio u broju	zaposleni	udio u zapošljavanju
obrt	100.532	61.8	241.714	23.7
zadruge	795	0.5	4.293	0.4
mikro	49.534	30,4	116.431	11,4
mala trg. društva	9.561	5.8	140.602	13.8
srednja trg. društva	1.845	1.1	167.336	16.4
ukupno SME	162.267	99.6	670.376	65.7
velika trg. društva	720	0.4	350. 617	34.3
ukupno gospodarstvo	162.987	100.0	1.020.993	100.0

Podaci se odnose na stanje 30.06.2003. (izvori: DZS, FINA, HGK, HZZO, Obrtni registar i MOMSP)

Značenje malog i srednjeg gospodarstva u strategiji razvoja Republike Hrvatske

Ciljevi:

- Strategija razvitka gospodarstva RH utvrđena je strateškim opredjeljenjem razvoja poljoprivrede i turizma,
- Osnova razvoja poljoprivrede određena je privatnim vlasništvom, poljoprivrednim gospodarstvom i poduzetništvom,
- Poticati poduzetništvo koje nastaje, raste i razvija se razdobljem u kojem uspješno funkcionira.

Zadaci:

- Prepoznavati regionalne komparative prednosti,
- Ukazivati na mogućnosti prilagođavanja i restrukturiranja prema:
  - Diversifikaciji poslovanja
  - Uvođenju raznovrsnih dopunskih djelatnosti s ciljem stabilnosti prihoda,
  - Primjenu višestrukih aktivnosti u strategiji poslovanja s ciljem stvaranja dodane vrijednosti.

Aktivnosti:

Kuda krenuti sa koncepcijom razvitka ?

Cilj: nositelja/upravitelja poljoprivrednih gospodarstava:

OPSTOJNOST NA VLASTITOM PROSTORU

FAZA 1

FAZA 2

FAZA 3

OPSTANAK

RAST

RAZVOJ

Prvi korak u pravom pravcu, uvijek je najvažniji

PODUZETNIČKE MOGUĆNOSTI UPRAVLJANJA S CILJEM ODRŽIVOSTI GOSPODARSTAVA

- Strategija održivosti gospodarstva i prilagođavanja poslovanja,
- Postupak restrukturiranja – prepoznavanje osobitosti raspoloživih resursa i prilagođavanje poslovanja u smjeru korištenja konkurentskih prednosti svakog pojedinog gospodarstva, ovisi o:
  - Raspoloživim resursima,
  - Blizini urbanog područja,
  - Promjenama u radno aktivnim članovima gospodarstva,
  - Promjene u okruženju.

PRILAGOĐAVANJA POSLOVANJA MALIH I SREDNJIH GOSPODARSTAVA

Prilagođavanje podrazumijeva različitost prihoda koji nastaju iz djelatnosti za kojima je potražnja na tržištu:

- proizvodnje neuobičajenih proizvoda,
- proizvoda koji nastaju drugačijim načinom proizvodnje,
- uvođenjem raznovrsnih nepoljoprivrednih dopunskih aktivnosti na gospodarstvu.

ZAŠTO I ZAŠTO NE ?

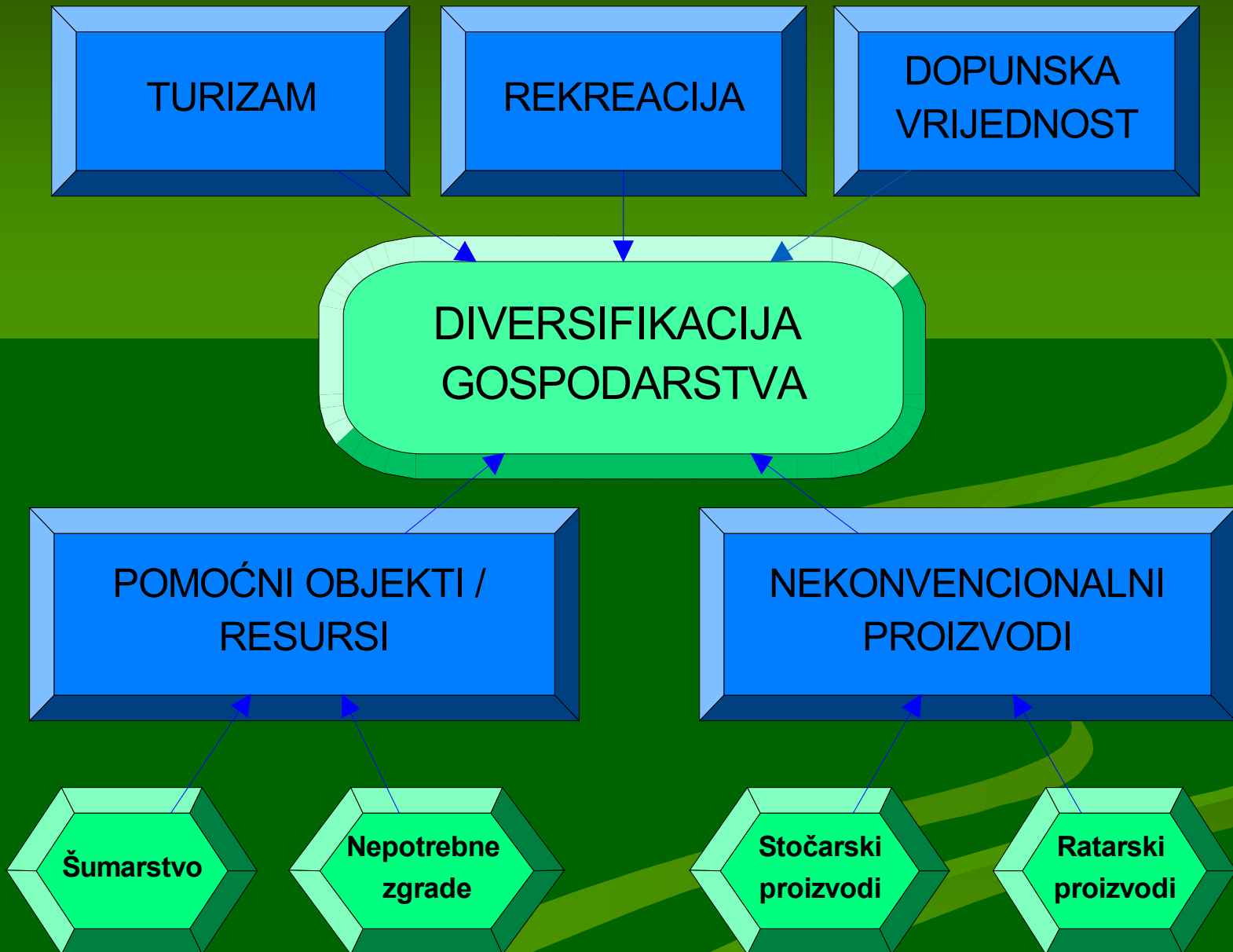
GDJE ?

KADA ?

KAKO ?

KAKO ?

Prilagodavanje KADA nestane ravnoteža između prihvatljivog rizika i očekivane dobiti zbog:

- ✓ Opadanja prihoda iz poslovanja,
- ✓ Proizvodnje viška proizvoda koji se ne mogu realizirati na tržištu,
- ✓ Nepovoljne prilike u eksternom okruženju koje ne podržava postojeću proizvodnu/uslužnu poslovnu orijentaciju.

Ideje, vizije i misije prilagođavanja poduzetnici trebaju graditi na geografskom položaju gospodarstva:

- Nizinska područja / brdska područja
- Prigradska područja / marginalna područja

ZAŠTO ...

- Zbog promjena u proizvodnim resursima i eksternom poslovnom okruženju
- Zbog ekonomske održivosti, jer se problemi nezaustavljivo umnožavaju, te nastaju bezizlazne poslovne situacija.

...I ZAŠTO se NE primjenjuje ?

- ❖ Otpori promjenama na gospodarstvu,
- ❖ Promjene u pristupu pojmu izvora financijskih sredstava
- ❖ Prilagođavanje istraživanja i savjetovanja – znanost i praksa u funkciji poduzetništva

" Prilagođavanje podrazumijeva aktivno, a ne proaktivno, ponašanje. Mi se moramo proaktivno ponašati, predvidjeti budućnost i poduzimati aktivnosti vezane za nju. Ne možemo sebi dozvoliti luksuz čekanja da nam budućnost postane sadašnjost, pa da tek onda odlučimo što ćemo raditi. "

Ichak Adizes